

מראי מקומות - יבמות

צה:

שיאמרו דהחזיר גרושתו אחר נישואין (ואף דלכא' אין שייך לחוש כן, כיון דאין תנאי בנישואין, י"ל דבאופן לא פלוג נאמר דאולי ידחקו ויחשבו כן בטעות, וצ"ע).

ה. דלמא אדר' אמי קאמר

הק' רעק"א, הא עכ"פ מוכח מדר' אמי דלפי הת"ק, דע"כ ס"ל דלא בעי גט, מדשרי אשתו, ולא הויא אחות גרושתו, מ"מ אסורה לגיסו, ומוכח מזה דאפי' בלא חשש מחזיר גרושתו משנשאת אסורה לבעלה, ומטעם דכיון דהו"ל למידק, אמרי' דהוי כזינתה. ובסברא זו לא מצינו דפליג ר' יוסי, אלא מוסיף דע"פ ב"ד, דאסורה לגיסו, גם אשתו אסורה לו, או משום דכיון דביאתו פועלת לאסור אחרים, גם עליו נאסרה, או מטעם שכ' רש"י בהא דר' אמי, דכיון דצריכה גט אילו בא גיסו בלבד, א"כ גם עכשיו צריכה גט, וממילא אשתו אסורה עליו. אולם ביסוד זה דס"ל לת"ק, דאף בלא הסברא דמחזיר גרושתו, מ"מ אסורה על גיסו, לא מצינו דפליג ר' יוסי. וא"כ, איך מתיר אותה שמואל לבעלה הראשון, הא הוי כמו שזינתה תחתיו. ואף לרב קשה, דאף רב מודה דאם ה' הראשון נושאה, דאין שייך בזה תנאי, היתה מותרת לחזור לו, ולפי ר' אמי למה, הוי כמזנה תחת בעלה, והניח בצע"ג.

וע' בחזון איש (אה"ע כ', ב') דכ' ליישב, דלעולם בין רב בין שמואל סברי שאין קונסין אותה היכא שאין שייך לומר דגירש זה ונשא זה. ומה דס"ל לר' אמי דאשת גיסו אסורה אף היכא שאין שייך חשש זה, היינו מטעם אחר, דגזרו היכא דאתיא אשתו אטו היכא דאתא רק גיסו ולא אשתו, דבכה"ג ודאי אסורה לבעלה. ור' יוסי דחולק על הת"ק, היינו משום דס"ל דכיון דגזרי' אטו היכא שבא גיסו בלבד, א"כ גם צריך ליתן לה גט בשביל זה, וכיון שצריך ליתן לה גט, ממילא גם אשתו אסורה [ות"ק ס"ל דאי"צ גט]. אבל באשת אח, דהיינו ציור דר' הונא, דבזה אין שייך כלל כל החשש של נשא זה וגירש זה, א"כ י"ל דלכ"ע אין מקום לאסור.

א. אלא אמר רבא אשת איש

הק' תוס', אכתי תקשה לי' כל הני פירכי דלעיל, שכן נטמא הגוף, ואיסורה ברוב, ולא תי'. ותי' הריטב"א בשם הרא"ש דלענין זה האי קולא עדיפא לי' מהנהו חומרי, כי אע"פ שאינה אוסרה כל ימיה, ולכן הוא איסור שיש בו קצבה, מ"מ יש כח בנאסר מחמתו לאוסרה עליו.

ב. וקא"ל ר' יוסי, כי היכי דאשתו

שריא, אשת גיסו נמי שריא

פי' הרשב"א, דהא כל הטעם דאמרי' דאשה שהלך בעלה למדה"י אסורה לבעלה, היינו משום גזרה שמא יאמרו גירש זה ונשא זה, ונמצא שהוא מחזיר גרושתו אחר נישואין. אבל באחות אשה א"א לחוש לזה, דלא שייך גירש זה ונשא זה, דהא אחות אשתו היא. וכי תימא ליחוש שמא יאמרו דתנאי ה' בנישואיו, וגירש גיסו את אשתו ונשא זה, ושוב כשחזרה אצל גיסו יאמרו דהחזיר גרושתו משנשאת, גם לזה אין לחוש, דהא אין תנאי בנישואין [וכסברא זו כבר כ' הריטב"א לעיל (צ"ד) לפרש למה אין אשת גיסו צריכה גט ממנו, אולם ר' יוסי ס"ל אף יותר מזה, דמותרת לחזור לבעלה הראשון מטעם זה].

ג. ואלא כי היכא דאשת גיסו אסירא, אשתו נמי אסירא

פרש"י, הואיל ואהנו הני נישואין לפוסלה על בעלה, אהנו נמי להיות חשובה כאשתו, ולאסור את אחותה עליו משום אחות אשה מדרבנן. וכ' הריטב"א דקנסין לה בגט, כדי שלא תחלוק בין אשה ואשה, ואף דהכא לא שייך הטעם דשמא יאמרו גירש זה ונשא זה [וכיון שנתן גט לאשת גיסו, ממילא הוי אשתו אחות גרושתו, ואסורה לו]. ועוד, גזרי' היכא דבאו אשתו וגיסו אטו היכא דבא גיסו בלבד, דאז ודאי צריכה גט ממנו כאשה בעלמא. ועוד, אולי ידחקו ויאמרו דתנאי ה' לאשה זו [הראשונה] בנישואיה, ולא נתקיים התנאי, ולכן לא היתה אשתו, ואי"ז אחות אשתו, וממילא שוב שייך החשש